

Det nye Forslag til Lov om Aktieselskaber.

Af Jan Kobbernagel ¹⁾

I. Aktieselskabslovgivningen er kommet relativt sent til Udvikling her i Landet. Medens de fleste europæiske Lande allerede i Løbet af det 19. Aarhundrede udformede selvstændige Love om Aktieselskaber, blev der herhjemme først hen imod Aarhundredets Slutning nedsat en Kommission med den Opgave at bringe Aktieselskabsvæsenet ind under legal Regulering. Et Forslag med Betænkning blev afgivet i 1901, og det blev 10 Aar senere afløst af et nyt Forslag, der først efter lange Forhandlinger blev ophøjet til Lov i 1917. Danmark satte hermed Rekord som det Land i Vesteuropa, der længst havde klaret sig uden særskilt Lovgivning paa dette for Erhvervslivet saa betydningsfulde Omraade.

Som bekendt fik Loven kun en kort Levetid. Kort efter den første Verdenskrigs Slutning nedsatte man en Kommission med Lovens Revision for Øje, og det første Forslag til en ny Lov blev fremsat i Landstinget i 1923. Det efterfulgtes i de følgende Aar af 4 andre, hvoraf det sidste blev vedtaget i Rigsdagen som Lov Nr. 123 af 15. April 1930. Dette er den nugældende danske Aktieselskabslov, der betegner en væsentlig Forbedring af den første, selvom den stadig lider af betydelige Mangler.

Ude i Europa har Aktieselskabsvæsenet i de sidste 20 Aar været i Støbeskeen. Holland fik en ny Lov i 1928, England i 1929, Svejts i 1936 og Tyskland i 1937. I Spanien, Italien og Ungarn har betydelige Lovarbejder i adskillige Aar været under Forberedelse. I Sverige nedsattes i 1933 en Komité til Udarbejdelse af Forslag til Revision af den svenske Aktieselskabslov af 1910. Den svenske Regering indbød de øvrige nordiske Lande til at deltage i Forhandlingerne, og Indbydelsen blev bl. a. modtaget af Danmark, som udpegede Delegerede, hvor-

¹⁾ Lektor ved Handelshøjskolen, Landsretssagfører.

Det nye Forslag til Lov om Aktieselskaber.

Af Jan Kobbernagel ¹⁾

I. Aktieselskabslovgivningen er kommet relativt sent til Udvikling her i Landet. Medens de fleste europæiske Lande allerede i Løbet af det 19. Aarhundrede udformede selvstændige Love om Aktieselskaber, blev der herhjemme først hen imod Aarhundredets Slutning nedsat en Kommission med den Opgave at bringe Aktieselskabsvæsenet ind under legal Regulering. Et Forslag med Betænkning blev afgivet i 1901, og det blev 10 Aar senere afløst af et nyt Forslag, der først efter lange Forhandlinger blev ophøjet til Lov i 1917. Danmark satte hermed Rekord som det Land i Vesteuropa, der længst havde klaret sig uden særskilt Lovgivning paa dette for Erhvervslivet saa betydningsfulde Omraade.

Som bekendt fik Loven kun en kort Levetid. Kort efter den første Verdenskrigs Slutning nedsatte man en Kommission med Lovens Revision for Øje, og det første Forslag til en ny Lov blev fremsat i Landstinget i 1923. Det efterfulgtes i de følgende Aar af 4 andre, hvoraf det sidste blev vedtaget i Rigsdagen som Lov Nr. 123 af 15. April 1930. Dette er den nugældende danske Aktieselskabslov, der betegner en væsentlig Forbedring af den første, selvom den stadig lider af betydelige Mangler.

Ude i Europa har Aktieselskabsvæsenet i de sidste 20 Aar været i Støbeskeen. Holland fik en ny Lov i 1928, England i 1929, Svejts i 1936 og Tyskland i 1937. I Spanien, Italien og Ungarn har betydelige Lovarbejder i adskillige Aar været under Forberedelse. I Sverige nedsattes i 1933 en Komité til Udarbejdelse af Forslag til Revision af den svenske Aktieselskabslov af 1910. Den svenske Regering indbød de øvrige nordiske Lande til at deltage i Forhandlingerne, og Indbydelsen blev bl. a. modtaget af Danmark, som udpegede Delegerede, hvor-

¹⁾ Lektor ved Handelshøjskolen, Landsretssagfører.

iblandt Aktieselskabs-Registrets mangeaarige Chef, fhv. Overregistrator H. B. Krenchel.

Svenskerne offentliggjorde deres Lovforslag i 1942, et omfattende Værk paa 217 lange Paragraffer, hvoraf mange betegner en radikal Reform af den bestaaende Ordning. Forslaget ledsages af en uhyre grundig og indgaaende Betænkning paa ikke mindre end 270 store Sider, der giver en omhyggelig Redegørelse for Aktieselskabsinstituttets praktiske Funktion i Nutidens svenske Erhvervsliv, og som belyser de fremsatte Ændringsforslag ved stadig Sammenligning med tilsvarende Regler i andre Lande.

Som Udtryk for den danske Deltagelse i det interskandinaviske Samarbejde udarbejdede Overregistrator Krenchel et motiveret Forslag til Ændring af den danske Lov, der blev offentliggjort i Begyndelsen af indeværende Aar. Forslaget er af Omfang langt mere beskedent end det svenske. Det indeholder kun 111 Paragraffer, hvilket imidlertid betegner en Udvidelse i Forhold til den nugældende Lovs 91 Paragraffer. Det danske Forslag er ogsaa langt mindre radikalt end det svenske. Sammenlignet med den bestaaende Lov fremtræder det ikke som nogen Reform af de grundlæggende Principper, hvorpaa Loven bygger, men kun som en Modification af en Række Detailregler. Nydannelserne er vistnok næsten alle udarbejdet efter det svenske Forbillede. I den foreliggende Form danner Forslaget imidlertid et udmærket Grundlag for en Drøftelse af visse paakrævede Ændringer i vor Lovgivning, og da der næppe er Udsigt til, at Forslaget i den nærmeste Fremtid vil blive forelagt Rigsdagen, vil der formentlig være Tid nok til en saglig Diskussion. Det har derfor sin Betydning, at Forslaget nu bliver præsenteret for interesserede Kredse indenfor Erhvervslivet.

II. Reglerne om *Aktieselskabets Stiftelse* er i Princippet bibeholdt uforandret. Der foreslaas stadig samme Regler for alle Slags Selskaber, uanset at der i Praksis gør sig betydelige Forskelligheder gældende mellem de store, offentlige Selskaber med mange Aktionærer og de mindre, private Selskaber med stærkt begrænset Aktionærantal. Ved at opretholde Kravet om mindst tre Aktionærer lukker Forslaget Øjnene for den Kendsgerning, at et stadig stigende Antal Selskaber i vore Dage i Realiteten drives af en enkelt Mand med to Straamænd til Assistance. Dette Forhold, der tolereres i Praksis, idet saadanne Selskaber anerkendes af Aktieselskabs-Registret, skønt deres fiktive Karakter er let gennemskuelig, burde formentlig regu-

leres nærmere. Hvis der i Erhvervslivet er Trang til saadanne Selskabsformer, og hvis de ikke gør nogen Skade, vil det være bedre, at der skabes den fornødne Hjemmel til deres Stiftelse, og at der i Loven indsættes Regler, som særlig passer paa disse Selskaber. Eksempelvis er Kravene om Udstedelse af Aktiebrev, om Afholdelse af Generalforsamling og om Valg af Bestyrelse ganske meningsløse i disse Selskaber, hvor hele Kapitalen ejes af en enkelt Mand.

I Overensstemmelse med den bestaaende Ordning foreskriver Forslaget, at der oprettes en skriftlig Stiftelsesoverenskomst, der skal indeholde Grundreglerne for Selskabets Virksomhed samt Oplysninger om, hvorledes Aktiekapitalen tilvejebringes. Kapitalen kan som hidtil indskydes enten i Kontanter eller i andre Værdier. Men med Hensyn til det sidste Punkt foreslaar Forslaget en Reform. Efter Loven af 1930 skal det i Stiftelsesoverenskomsten angives, hvorvidt og da paa hvilke Vilkaar — derunder for hvilket Vederlag — Selskabet skal overtage en bestaaende Forretning eller bestemte Formuegenstande, og der skal gives Oplysning om Vurderingsgrundlaget. I Praksis sker dette hyppigt paa den simple Maade, at Værdien fastsættes »efter Stifternes Skøn«, en for Selskabets Kreditorer lidet betryggende Vurderingsmaade. Nu foreslaas det, at naar Aktiekapitalen ikke skal indbetales i Kontanter, skal Stifterne lade optage en Vurderingsforretning med Hensyn til Værdien af den Forretning eller de Formueværdier, der overtages eller senere skal overtages, samt Vilkaarene for Overtagelsen og det Vederlag, der skal ydes. Vurderingsforretningen skal foretages af en eller flere uvildige, forretningskyndige Mænd, deraf mindst een statsautoriseret Revisor. Disse Vurderingsmænd skal udmeldes af Retten, i København af Sø- og Handelsretten, jfr. Forslagets § 5, Stk. 3.

En Nydannelse er endvidere Forslagets § 5, Stk. 2, hvorefter ingen Del af Aktiekapitalen kan tegnes i Form af fremtidige Arbejdsydelser. Særlig i Byggeaktieselskaber er det efter den gældende Ordning almindeligt, at en Del af Aktiekapitalen indskydes paa den Maade, at de Haandværkere, der er Aktionærer, modtager en Del af Entreprenesummen i Form af Aktier. Det kræves jo ikke, at hele Aktiekapitalen skal være fuldt indbetalt ved Stiftelsen, men kun, at den er tilvejebragt inden et Aar, Lov 1930 § 30. Paa denne Maade kan den største Del af Aktiekapitalen i de saakaldte Haandværkerkonsortier indskydes, efterhaanden som Byggeriet skrider frem, i Form af Materialer og Arbejdsvederlag. Der er imidlertid ingen Kontrol med, at disse Indskud virkelig har den Værdi, der angives i Anmeldelsen til Aktieselskabsregisteret. Der vil hos visse Haandværkere let være

en Tilbøjelighed til at overvurdere deres egen Præstation, idet de simpelthen forhøjer deres Entreprisesum med det Beløb, de har forpligtet sig til at tegne Aktier for. — Det nye i Forslaget gaar ud paa, at man ikke som Aktiekapital kan medregne Værdien af det Arbejde, der kun er projekteret, men endnu ikke udført. Den praktiske Fremgangsmaade maa da fremtidig blive den, at Selskabet ved Stiftelsen kun medregner det Arbejde, der allerede er udført, og at Aktiekapitalen saa forhøjes med Værdien af udført Arbejde, efterhaanden som Byggeriet skrider frem. Ad denne Vej bliver det muligt at foretage en Vurdering af det Kapitalindskud, der præsteres i Form af udført Arbejde, medens det ikke er muligt at vurdere Arbejde, der kun er projekteret. Forslaget bringer saaledes en vis Forbedring paa dette Omraade, men løser næppe Problemet fuldt ud, idet selv en betryggende Vurdering vanskeligt kan kontrollere Haandværkernes egne Priser, hvis disse ikke er aabenbart urimelige. Iøvrigt udøves den fornødne Kontrol i hvert Fald i det sunde Byggeri allerede under den bestaaende Ordning, ganske vist ikke af Aktieselskabs-Registeret, men derimod af den byggelaangivende Bank, hvis Interesser i Selskabets forsvarlige Kapitalbasis varetages effektivt af Bankens bygningskyndige Vurderingsmænd.

Dernæst kræver Forslaget, at Minimumsindbetalingen paa de enkelte Aktier ved Selskabets Stiftelse forhøjes fra 10 pCt. til 25 pCt. Af den tegnede Kapital skal som hidtil mindst 10 pCt. foreligge kontant, dog mindst 5000 Kr. ialt, Forslagets § 14. Aktiekapitalens Minimumsstørrelse er uforandret 10.000 Kr. for almindelige Aktieselskaber. Ved dette Beløb har man ikke villet røre, da man har ment, at der i Erhvervslivet var Trang til Stiftelse ogsaa af smaa Selskaber. Efter Loven af 1917 var Minimumsbeløbet 5000 Kr., og Forhøjelsen i 1930 til 10.000 Kr. skyldes udelukkende den i Mellemtiden skete Forringelse af Pengenes Købekraft. En tilsvarende Ordning er næppe sket i Perioden fra 1930 til Forslagets Udarbejdelse. Skulde det efter Krigen vise sig, at Prisniveauet stabiliseres paa et væsentlig højere Trin end før 1939, kunde der derimod være Grund til at overveje en forholdsmæssig Forhøjelse af Aktiekapitalens Minimumsbeløb, da man ellers havner i en reel Sænkning af Kravet.

III. Om Selskabets Erhvervelse af *egne Aktier* gælder ifølge Loven af 1930 § 39 den Regel, at et Selskab ikke maa erhverve eller modtage til Sikkerhed egne Aktier eller Interimsbeviser til et større Be-

løb end 10 pCt. af Aktiekapitalen. Denne Regel er enestaaende i Verden, idet Besiddelse af egne Aktier i alle andre Lande er forbudt. I Realiteten er Selskabets Erhvervelse af egne Aktier nemlig identisk med en Tilbagebetaling af den indbetalte Kapital, og den bør derfor kun finde Sted i Overensstemmelse med Reglerne for Nedsættelse af Aktiekapitalen, d. v. s. paa en saadan Maade, at der gennem Anmeldelse til Aktieselskabs-Registeret gives Offentligheden, navnlig Selskabets Kreditorer, Oplysning om den skete Nedsættelse. I Overensstemmelse med denne Tankegang forbyder Forslaget i § 39 Selskabets Erhvervelse af egne Aktier, med mindre det sker som Led i en Kapitalnedsættelse efter de herom gældende Regler. Fra Hovedreglen gøres dog Undtagelse, hvis Erhvervelsen sker vederlagsfrit, hvilket kan forekomme i Praksis, eller hvis Erhvervelsen sker til Fyldestgørelse af en Selskabet tilkommende Fordring.

IV. Den vigtigste Nydannelse, Forslaget indeholder, er Reglerne om Selskabernes *Regnskabsaflæggelse*, der betegner en væsentlig Skærpelse af de hidtidige, ganske utilstrækkelige Krav. De nye Regler vil sikkert ikke mindst i Revisorkredse blive hilst med Glæde, thi de betegner ogsaa revisionsteknisk en Forbedring og en Tydeliggørelse af de mange uklare Bestemmelser, som Loven af 1930 indeholder paa dette Felt.

Med Hensyn til selve Regnskabets Affattelse indeholder 1930-Loven som bekendt den yderst magre Forskrift i § 42, at det skal indeholde et Driftsregnskab og en Status, og at det skal opgøres, saaledes som ordentlig og forsigtig Forretningsbrug tilsiger under omhyggelig Hensyntagen til tilstedeværende Værdier og Forpligtelser samt under Foretagelse af nødvendige Afskrivninger.

Forslaget gentager disse Standardbestemmelser, men udbygger dem omhyggeligt, idet det i §§ 43 og 44 giver detaillerede Forskrifter vedrørende de Poster, som henholdsvis Driftsregnskab og Status skal udvise. Da disse Bestemmelser formentlig kan paaregne almen Interesse, skal de her citeres i deres Helhed:

§ 43.

Stk. 1. Driftsregnskabet skal affattes under Hensyntagen til Virksomhedens Art og Omfang og give en *tilfredsstillende Oversigt* over Aarets Indtægter og Udgifter. Der skal, saavidt Selskabets Virksomhed giver Mulighed derfor, derunder gives Oplysning om:

I. Under Indtægterne:

- a. Bruttoindtægt af Driften; driver Selskabet flere af hverandre væsensforskellige Virksomheder, skal Indtægterne for hver af disse angives, for saa vidt ikke saadanne Oplysninger maatte anses for at være til Skade for Selskabet.
- b. Udbytte og Renter af Aktier og andre Kapitalinteresser i Datterselskaber.
- c. Udbytte og Renter af andre Aktier, Obligationer, Bankbeholdninger m. v.
- d. Andre Indtægter, der ikke hidrører fra den egentlige Drift (herunder Indtægter ved Afhændelse af Anlægsværdier, indgaaede, afskrevne Fordringer, Opskrivning af Anlægsværdier, Subventioner og vederlagsfri Tilskud fra Aktionærer o. l.).
- e. Overførelser fra disponible Fonds, hver for sig.
- f. (Aarets Underskud).

II. Under Udgifterne:

- a. (Bruttotab af Driften, jfr. I. a.).
- b. Lønninger til Bestyrelsen, Direktion og Funktionærer.
- c. Renter til Datterselskaber.
- d. Andre Renteudgifter.
- e. Skatter.
- f. Andre fælles Omkostninger (Generalomkostninger).
- g. Afskrivninger paa Anlægsværdier:
 - paa faste Ejendomme,
 - paa Maskiner,
 - paa Inventar,
 - paa Skibe o. s. v., hver for sig.
- h. Andre Udgifter (herunder Tab ved Afhændelse af Anlægsværdier og Afskrivninger paa Debitorer).
- i. (Aarets Overskud).

Stk. 2. Den fra forrige Aar overførte Gevinst- eller Tabssaldo skal opføres adskilt fra Aarsresultatet; indenfor Linien skal anføres, hvorledes Aarsoverskudet fra forrige Aar er fordelt, for saa vidt dette ikke har været oplyst i det foregaaende Aars Regnskab.

§ 44.

Stk. 1. Statusopgørelsen skal, i det Omfang Selskabets Virksomhed og Omfang giver Mulighed herfor, oplyse:

I. Under Aktiverne:

- a. Ikke indbetalt Aktiekapital.
- b. Anlægsværdier:
 - 1. Landejendomme, Skove, Udgravningsanlæg o. lign.
 - 2. Fabriksejendomme.
 - 3. Andre Ejendomme.
 - 4. Maskiner.
 - 5. Inventar.
 - 6. Skibe.
 - 7. Patent- og lignende Rettigheder.
 - 8. Aktier og Andele i Datterselskaber.
 - 9. Andre Aktier, bestemte til vedvarende at indehaves af Selskabet.
 - 10. Faste Laan til Datterselskaber.
 - 11. Andre Aktier, bestemte til vedvarende at indehaves af Selskabet.
- c. Good-will.
- d. Varelager og andre Omsætningsværdier, derunder Raavarer.
- e. Veksler.
- f. Bank- og Kassebeholdning.
- g. Løbende Tilgodehavender hos Datterselskaber.
- h. Andre Debitorer.
- i. Forudbetalinger.
- j. (Underskudssaldo, jfr. § 43, Stykke 2).

II. Under Passiverne:

- a. Aktiekapitalen.
- b. Den lovmæssige Reservefond.
- c. Andre Reservefonds (Ekstra-Reservefond, Dispositionsfond, Kursreguleringsfond, Udbyttefond m. fl., hver for sig).
- d. Langfristet Gæld (Prioriteter, Partialobligationer, hver for sig).
- e. Kortfristet Gæld:
 - Løbende Gæld til Koncern-Deltagere,
 - Vekselgæld,
 - Anden Varegæld,
 - Bankgæld m. v. — hver for sig.
- f. Diskonterede Veksler.
- g. Diverse Kreditorer.
- h. Skattekonto.
- i. (Overskudssaldo, jfr. § 43, Stykke 2).

Som det vil ses, er Reglerne overordentlig indgaaende, men i Virkeligheden repræsenterer de næppe Krav, som ikke allerede nu frivilligt honoreres i mange af vore største og mest ansete erhvervsdrivende Selskaber. Nøjagtig og udtømmende Oplysning om Selskabets økonomiske Forhold er af lige stor Interesse for Aktionærer og Kreditorer; og for den Revisor, der skal sætte sit Navn under et Regnskab, vil det være en Betyggelse og Tilfredsstillelse, at Regnskabet ogsaa i den offentliggjorte Form fyldestgør Minimumskravene til forsvarlig, regnskabsteknisk Opstilling og Udførlighed.

I Bestyrelses- og Direktionskredse vil Forslaget derimod snarest vække Modstand. Spørgsmaalet om Regnskabets Udførlighed er et gammelt Stridsspørgsmaal indenfor Aktieselskabskredse. Mange Ledere holder stadig paa, at Regnskabet kun bør give nødtørftige Oplysninger. Som Begrundelse anføres sædvanligt Hensynet til Selskabets Konkurrenter, der ud af Regnskabet kan hente Oplysninger, som de kan benytte i Konkurrencen til Skade for Selskabet. Frygten herfor er dog sikkert stærkt overdrevet. Naturligvis vil der altid være Forretningshemmeligheder, der ikke kan udleveres, men dette er heller ikke nødvendigt selv med et ret detailleret Regnskab. Hensynet til Konkurrenterne maa da ogsaa i mange Tilfælde blot opfattes som et Paaskud, der dækker over andre Motiver, navnlig Ledelsens Ulyst til at give Aktionærerne fuld Oplysning. Hele Problemet staar formentlig i nøje Sammenhæng med Spørgsmaalet om de hemmelige Reserver, et Emne, som imidlertid er for omfattende til at underkastes Drøftelse i denne Forbindelse.

I Tilslutning til Reglerne om Statusposterne indeholder Forslaget en Del Bestemmelser om de *Vurderingsprincipper*, der skal lægges til Grund for Opgørelsen. De betegner et Forsøg paa at bringe Lovens Krav i Overensstemmelse med anerkendte regnskabstekniske Synspunkter og betyder allerede af denne Grund et Fremskridt i Forhold til 1930-Loven, hvis herhenhørende Bestemmelser som bekendt er yderst kursoriske og paa enkelte Punkter endda direkte villedende.

Om *Anlægsværdier* bestemmer Forslaget, at de ikke maa optages til højere Beløb end det, som Omkostningerne ved deres Anskaffelse eller Tilvirkning andrager med Tillæg af derpaa anvendte Omkostninger til Forbedring. Udgifter til Vedligeholdelse maa ikke tillægges Værdien, Forslagets § 44, Stk. 2 a. For faste Ejendomme skal tilføjes Oplysning om Ejendomsskyldværdien og for andre Anlægsværdiers Vedkommende Assuranceværdien, § 44, Stk. 2 f.

Den ordinære *Afskrivning* paa Anlægsværdierne skal ske efter en med almindelige Bogføringsprincipper og god og forsigtig Forretningsbrug overensstemmende Afskrivningsplan, idet de aarligt skal nedskrives med det Beløb, som svarer til den paa Grund af Alder, Brug eller Udnyttelse skete Værdiforringelse, § 44, Stk. 2 b. Denne Formulering er, skønt vag og elastisk, betydelig bedre end 1930-Lovens ganske ubestemte Krav om »nødvendige Afskrivninger« i Lovens § 12 I. I Stk. 2 c indeholdes dernæst Regler om Foretagelse af ekstraordinære Afskrivninger, naar »den saaledes fremkomne Værdi som Følge af anden Værdiforringelse, der ikke kan antages at være rent forbigaaende«, findes at være for høj. En saadan ekstraordinær Afskrivning maa dog kun finde Sted, »forsaavidt ikke en Forøgelse at den aarlige Afskrivningsplan maa anses for at være overensstemmende med god Forretningsbrug«. At en varig Værdiforringelse af et Aktiv finder Udtryk i en ekstraordinær Afskrivning er vistnok i Overensstemmelse med god Regnskabspraksis og anerkendes ogsaa i Teorien, jfr. Riis, Statuslære S. 34, og Sindballe, Selskabsret III, S. 215.

Med Hensyn til Afskrivningernes Postering forudsætter Forslaget den Hovedregel, at de enkelte Aktivers bogførte Værdi nedskrives, saaledes at de i Status fremtræder med den nuværende Værdi. Den i Praksis hyppigt benyttede Fremgangsmaade, der ogsaa har Hjemmel i 1930-Loven, at postere Afskrivningerne paa Passivside af en særlig Afskrivnings- eller Amortisationskonto, vil Forslaget kun tilstede undtagelsesvis, § 44, Stk. 2 d. Det er utvivlsomt ogsaa rigtigt, at denne Fremgangsmaade kan give Anledning til Misbrug, men paa den anden Side maa det erindres, at den ogsaa frembyder visse Fordele, bl. a. at man af Regnskabet kan se det paagældende Aktivs oprindelige Værdi. Det afgørende for Regskabets Forsvarlighed maa være, at Posteringen ikke virker vildledende, jfr. nærmere de af Riis anførte Eksempler, Statuslære S. 36—37.

Med Hensyn til *Opskrivning* af faste Aktiver foreslaas den selvfølgeligelige Regel, at Opskrivning kun kan finde Sted, naar den paa regnelige Værdi er aabenlyst højere end den bogførte Værdi, og Værdiforøgelsen maa antages at være af varig Karakter. Om Anvendelsen af Opskrivningsbeløbet indeholder Forslaget dernæst det drastiske Krav, at dette Beløb iflg. § 44, Stk. 2 e, enten skal afskrives paa anden Anlægsværdi eller anvendes til Forøgelse af Aktiekapitalen. — Efter den gældende Lov kan et saadant Beløb ogsaa anvendes til Dækning af Underskud eller henlægges til en særlig Fond, der saa

senere kan benyttes til Afskrivning paa faste Aktiver eller til Dækning af Underskud. — Motiveringen for Forslagets ændrede Regel er den, at der gennem Anvendelsen af saadanne Opskrivninger til Dækning af Driftsunderskud aabnes en bekvem Adgang til, naar Underskudet er bragt ud af Verden, at foretage en Udbytteudbetaling, der i Realiteten bliver en Tilbagebetaling af Aktiekapitalen. Denne Betragtning stemmer med det almindelige regnskabsmæssige Synspunkt, at Fremgang paa Formueregnskabet aldrig maa influere paa Driftsregnskabet, og at en Fortjeneste, der endnu ikke er realiseret, ikke maa udloddes, jfr. nærmere Riis, anf. V. S. 23—25.

Med Hensyn til *Værdipapirer*, der er Genstand for offentlig Kursnotering, indeholder den gældende Lov som bekendt den Regel, at de højst maa opføres til den ved Regnskabsaarets Slutning senest noterede Køberkurs. Da denne kan ligge over Anskaffelseprisen, tillader Loven saaledes en Opskrivning, der ikke er underkastet den almindelige Regel om Opskrivning i § 42 III. Det antages derfor i Praksis, at denne Kursgevinst kan udloddes som Dividende, selvom Fortjenesten ikke er realiseret. Om andre *Værdipapirer* indeholder Loven ingen Regel.

Heroverfor opstiller Forslaget i § 43 III den Regel, at saavel Aktier i andre Selskaber som andre *Værdipapirer*, hvad enten disse er Genstand for offentlig Kursnotering eller ej, skal anses som Anlægsværdier, hvis de er bestemt til vedvarende at indehaves af Selskabet. Heraf følger, at saadanne Effekter er underkastet de for Opskrivningen gældende Regler, og en urealiseret Kursavance vil derfor ikke kunne udloddes eller anvendes til Dækning af Underskud.

Noget særligt gør sig dog gældende med Hensyn til private Pantebreve, der er købt til en Kursværdi under pari, og som i Løbet af en kortere Aarrække skal indfries til Paalydende. Er et Pantebrev med 10 Aars Løbetid f. Eks. købt til Kurs 80, er en Avance paa 25 pCt. af Anskaffelsesprisen (20 pCt. af Paalydende) jo praktisk talt sikker, og efter gældende Lov maa det da utvivlsomt være rigtigt og forsvarligt at opskrive Aktivets Værdi med 2,5 pCt. aarlig. Opskrivningen forudsætter dog, at man betragter Kursavancen som en Formueforøgelse, idet man kun fører den nominelle Rente til Indtægt. Tager man derimod straks den effektive Rente til Indtægt paa Driftsregnskabet, forbliver Pantebrevets Værdi naturligvis uforandret. Denne sidste Fremgangsmaade vil i hvert Fald være nødvendig, hvis Forslaget gennemføres, idet man ellers afskærer sig fra at disponere over Kursavancen som Driftsindtægt.

Om Vurderingen af *Omsætningsværdier* foreskriver Forslaget i § 43 IV, at de ikke maa optages til højere Beløb end det, der svarer til Omkostningerne ved deres Anskaffelse eller Tilvirkning, og ikke til højere Beløb end det, som Selskabet paa Tidspunktet for Statusopgørelsen vilde kunne anskaffe eller tilvirke dem for. Herved fastslaaes det anerkendte Regnskabsprincip, at Omsætningsværdien, navnlig Varelager, som Hovedregel ikke maa opskrives, da man derved fører en endnu ikke realiseret Fortjeneste til Indtægt. Men Forslaget gaar videre, idet det paabyder en Nedskrivning, hvis Dagsprisen ligger under Anskaffelses- eller Fremstillingsprisen. Dette Vurderingsprincip følges da ogsaa i Praksis af forsigtige Regnskabsfolk, jfr. herved Riis, Statuslære S. 64.

Ogsaa Reglerne om Postering af *Etableringsomkostninger og good-will* vil Forslaget revidere. Efter den gældende Lov skal disse Udgifter, »forsaavidt de ikke straks afskrives, . . . opføres paa en særlig Konto og aarlig nedskrives med mindst 15 pCt. af det oprindelige Beløb«. Denne Sammenstilling af de to Slags Udgifter er uheldig, og Forslaget gennemfører derfor en Sondring, idet det foreskriver, at Etableringsomkostninger aldrig maa optages som Aktiv, medens det om good-will hedder: »Har Selskabet overtaget en Forretning mod et Vederlag, som overstiger Værdien af de med Virksomheden overtagne Aktiver, kan Forskellen optages som Aktiv (good-will) og skal aarlig nedskrives med mindst 20 pCt. af det oprindelige Beløb«, § 44, Stk. 9.

Reglen om, at Etableringsomkostninger ikke maa optages som Aktiv, synes lovlig kategorisk. Som bekendt frembyder den regnskabsmæssigt korrekte Behandling af disse Omkostninger, der i større Aktieselskaber kan andrage betydelige Beløb, et vanskeligt Dilemma. I Driftsregnskabet burde disse Udgifter, der kun forekommer een Gang i Selskabets Levetid, egentlig fordeles over en længere Aarrække, idet det er urimeligt, at hele Beløbet belastes det første Drifts-aar. Men naar Beløbet opføres som Aktiv i Formueregnskabet, repræsenterer det i Tilfælde af Selskabets Likvidation en rent fiktiv Værdi, som — hvis det overhovedet fortjener Navn af Aktiv — i hvert Fald bør afskrives meget hurtigt. Rent teoretisk er Konflikten altsaa uløselig. I Praksis vil Hensynet til ordentlig og forsigtig Forretningsbrug ofte tilsige, at Etableringsomkostningerne, der jo maa afholdes inden Selskabet paabegynder Driften, afskrives direkte over Kapitalen, saaledes at Beløbet slet ikke optages som Aktiv. Det kan dog næppe

anses for uforsvarligt at fordele Udgifterne over en ganske kort Aarrække, men de i den gældende Lov tilladte 7 Aar er formentlig lovlig lang Tid. Noget anderledes ligger Sagen dog med Hensyn til visse Udgifter, der vel maa henregnes til Etableringsomkostninger, men som dog ikke er ganske uden Værdi i Tilfælde af Afhændelse af Virksomheden. Drejer det sig f. Eks. om en kostbar Reklamekampagne, der kan paaregnes at øve sin Virksomhed over en længere Periode, kan det være regnskabsmæssigt forsvarligt at afskrive Udgifterne over en passende Aarrække. Det samme maa gælde andre ved Selskabets Stiftelse afholdte Udgifter, f. Eks. til Erhvervelse af Patentrettigheder, Koncessioner, Bevillinger o. l. immaterielle Værdier, der ofte kan komme Selskabet til Gode langt ud i Fremtiden. Det fremgaar ikke klart af Lovforslaget eller dets Motiver, om det er Meningen at henregne saadanne Udgifter til de egentlige Etableringsomkostninger, og det vilde derfor formentlig være hensigtsmæssigt, om Reglen paa dette Punkt blev udformet noget tydeligere og med Hensyntagen til den anførte Sondring.

At den Afstaaelsessum, som det nystiftede Aktieselskab har maattet betale den overtagne Virksomheds tidligere Ejer, kan opføres som Aktiv, synes ganske naturligt. Den good-will, der allerede er oparbejdet, repræsenterer en Værdi, der ikke absolut er betinget af Selskabets fortsatte Bestaaen. Noget andet er, at Aktivets Bevaring i højere Grad end ved andre Aktiver vil bero paa den Maade, hvorpaa Virksomheden drives. Efter længere Tids Drift beror Forretningens Søgning ikke længere paa den tidligere Ejers oparbejdede good-will, men Selskabet har nu selv skabt en good-will, som det senere kan afhænde. Det er derfor indlysende, at den erlagte Afstaaelsessum maa afskrives paa ret kort Tid, og der kan næppe indvendes noget imod, at Forslaget forhøjer Afskrivningsprocenten fra 15 til 20.

Med Hensyn til Aarsregnskabet *Revision* bestemmer 1930-Loven, at Revisorerne skal være regnskabskyndige, og at der i Selskaber, hvis Aktier er Genstand for offentlig Kursnotering, skal være flere Revisorer, hvoraf mindst een skal være regnskabskyndig. Forslaget uddyber Kravet til Revisorerne Kvalifikationer ved i § 56 at foreskrive, at de foruden at være regnskabskyndige skal have en saadan Indsigt i økonomiske Forhold, som maa kræves til en forsvarlig Udøvelse af Revisionen af Selskabets Regnskaber. Som en særlig Cadeau til de statsautoriserede Revisorer bestemmes det endvidere, at ethvert Selskab med en Aktiekapital paa 500.000 Kr. eller derover skal have mindst een statsautoriseret Revisor. I Motiverne fremhæves det ud-

trykkelig, at Antallet af statsautoriserede Revisorer nu er saa stort, at et saadant Krav ikke kan møde praktiske Vanskeligheder.

Forslaget indeholder forskellige Bestemmelser om Revisionens Opgaver, og som noget nyt giver den detaillerede Forskrifter for Revisionspaategningens Formulering. Det er vistnok en udbredt Praksis at holde denne Paategning i ret vage Vendinger, der intet oplyser om den foretagne Kontrol, og Forslagets § 58, Stk. 4, foreslaar derfor, at Revisorerne skal meddele Aarsregnskabet Paategning om:

- at Regnskabet er revideret og overensstemmende med Selskabets Bøger;
- at Selskabets Bogføring er tilfredsstillende efter Selskabets Forhold;
- at Revisorerne har kontrolleret Tilstedeværelsen af Selskabets Beholdninger;
- at Regnskabet, herunder det Overskud dette udviser, efter deres bedste Overbevisning er opgjort under omhyggelig Hensyntagen til tilstedeværende Værdier og Forpligtelser og under Foretagelse af nødvendige Afskrivninger, overensstemmende med Lovgivningens og Vedtægternes Krav og eventuelt under Hensyn til Selskabets Interesser i Datterselskaber;
- at Regnskabet giver et udtømmende og rigtigt Udtryk for Selskabets Stilling og Resultatet af Driften i Regnskabsaaret, saa at Revisorerne derefter kan anbefale Godkendelse af Regnskabet, samt
- at Revisorerne har faaet alle de Oplysninger, de har begæret.

V. En interessant Nydannelse er de ændrede Regler om Oparbejdelse af *Reserver*. Forslaget fastholder den gældende Lovs Krav om Tilvejebringelse af en lovmæssig Reservefond. Men medens denne Størrelse efter Loven er fastsat som en bestemt Procentdel af Aktiekapitalen (mindst 10 pCt., højst 25 pCt.), opererer Forslaget med en variabel Reservefond, idet § 47 Stk. 1 foreskriver, at den skal svare til mindst 20 pCt. af Aktiekapitalen og ikke mindre, end at Fonden sammenlagt med Aktiekapitalen udgør et ligesaa stort Beløb som Selskabets Gæld ved Regnskabsaarets Udløb. Til Gælden skal dog ikke henregnes langfristet Gæld, naar denne er sikret ved Prioritet i Selskabets Ejendomme indenfor 60 pCt. af Ejendomsskyldværdien.

Fonden tænkes tilvejebragt ved Henlæggelse af mindst 10 pCt. af Aarsoverskudet samt et Beløb svarende til, hvad Selskabet maatte

uddele som Udbytte udover 5 pCt. Disse 5 pCt. Udbytte regnes dog ikke af Aktiekapitalen alene, men af det samlede Beløb af Aktiekapitalen ved Regnskabsaarets Begyndelse, den lovmæssige Reservefond og frie Reservefonds, § 47 Stk. 2.

Tanken om at sætte Reservefondens Størrelse i Forhold til Gælden er i og for sig nærliggende, og er heller ikke ukendt i dansk Lovgivning. Ifølge Bankloven af 15. April 1930 § 13 er Henlæggelserne til Reservefonden saaledes bestemt efter Forholdet til Bankens samlede Gælds- og Garantiforpligtelser. I Norge fik man i 1938 en Lovbestemmelse om Reservefonden i Aktieselskaber, der falder meget nær sammen med det danske Forslag.

Til Belysning af Forslagets praktiske Betydning har man gennem Statistisk Departement ladet udarbejde en Oversigt over Selskabernes faktiske Gældsforhold paa Grundlag af Regnskaberne for 1936, idet man har udvalgt en Række større Selskaber fra forskellige Erhverv, repræsenterende henved Halvdelen af samtlige danske Aktieselskabers samlede Aktiekapital. Herunder er dog ikke medregnet Jernbane-, Telefon-, Telegraf-, Sejlskibs-, Bank- og Forsikringsaktieselskaber. De medtagne Selskabers samlede Egenkapital, Aktiekapital + Reserver) udgjorde ca. 1297 Mill. Kr., og den samlede Gæld ca. 1004 Mill. Kr. eller ialt 77,4 pCt. af Egenkapitalen.

Forholdet mellem Prioritetsgælden og den øvrige Gæld stiller sig naturligvis meget forskelligt for de enkelte Selskaber, ligesom der ogsaa er store Forskelligheder mellem de respektive Erhverv. Paa Grundlag af det af Statistisk Departement tilvejebragte Materiale kan følgende Eksempler fremhæves, hvor Gælden er angivet i Procent af Egenkapitalen:

Erhverv	Samlet Gældsprocent	Heraf Prioritetsgæld	Anden Gæld
	pCt.	pCt.	pCt.
Industri	65,0	10,6	54,4
Dampskibe	83,3	6,8	76,5
Hoteller	235,4	194,6	40,8
Varehandel	62,8	7,4	55,4
Udleje	297,9	217,0	80,9

Det vil heraf fremgaa, at en Gennemførelse af Forslagets Bestemmelser for de fleste Selskabers Vedkommende ikke vil medføre nogen

Forøgelse af den lovmæssige Reservefond, da Gældens gennemsnitlige Størrelse, naar Prioritetsgælden fraregnes, i alle Grupperne er under 100 pCt. af Egenkapitalen. Forslaget vil derfor kun faa praktiske Følger i de formentlig ret faa Selskaber, hvor den ikke-prioriterede Gæld er væsentlig større end Egenkapitalen.

I Forbindelse med Reservefonden kan nævnes, at Forslaget i § 47 Stk. 4 paabyder Henlæggelse af det fornødne Beløb til Dækning af de Skatter, der maa skønnes at ville blive paalignet Selskabet i det følgende Aar paa Grundlag af Aarets Indtægt. En saadan Henlæggelse er vistnok allerede fast Praksis i mange Selskaber.

VI. Som Supplement til de specificerede Regnskabsregler foreslaar § 42, at Regnskabet skal være ledsaget af en *Aarsberetning*, hvori der i den Udstrækning, dette kan ske uden Skade for Selskabet, gives nærmere Oplysninger om Selskabets Virksomhed i det forløbne Aar samt om Selskabets økonomiske Forhold i det Omfang, dette ikke tilstrækkelig tydeligt fremgaar af Driftsregnskab og Status. Det anførte skal dog kun være obligatorisk i større Selskaber, hvorved Grænsen sættes ved en Aktiekapital paa 100.000 Kr. Forslaget kan næppe anses for revolutionerende, da Aarsberetning allerede anvendes i de fleste Selskaber. Det nye er i og for sig kun, at den skal fremlægges sammen med Regnskabet, og selv dette er jo allerede nu Praksis i adskillige Virksomheder.

VII. I § 48, Stk. 2, finder man det tilsyneladende mest revolutionerende Forslag i hele Udkastet, idet Bestemmelsen gaar ud paa, at Generalforsamlingen ikke kan vedtage større *Udbytte* end det af Bestyrelsen foreslaaede. Denne Tanke, der synes at omstyrte selve Grundvolden for Generalforsamlingens Suverænitet, er ifølge Motiverne tænkt som et Værn imod Spekulanterens Overfald paa Selskabet og mod Aktiemajoritetens Misbrug af Flertallet. Den understreger Princippet om Bestyrelsens Ansvar for Selskabets forsvarlige Ledelse ved at udruste Bestyrelsen med Midler til at haandhæve en forsigtig Dividendepolitik. For til Gengæld at sikre Aktionærene mod en Udsultning fra Bestyrelsens Side, foreslaas det i Paragraffens 4. Stk., at Aktionærer, der repræsenterer 20 pCt. af Aktiekapitalen, kan kræve, at der udbetales et vist Minimumsudbytte, men dette maa ikke ud-

gøre mere end en Fjerdedel af Nettooverskudet og ikke over 5 pCt. af Selskabets Nettoformue.

Forslagets Indhold er enestaaende i europæisk Ret. I U. S. A. er det efter de fleste Staters Lovgivning Hovedreglen, at Bestyrelsen egenmægtigt fastsætter Dividendens Størrelse, men dette staar i Forbindelse med, at Bestyrelsens Stilling i amerikansk Ret i det hele er langt mere selvstændig i Forhold til Generalforsamlingen end paa Kontinentet. I Europa kendes tilsvarende Bestemmelse ikke i nogen Aktieselskabslov. Det nye svenske Forslag rokker vel ved det hidtil raadende Princip, men i stærkt modereret Form, idet det foreslaar, at en Beslutning om større Udbytte end foreslaaet af Bestyrelsen gøres afhængigt af en ny Generalforsamling, afholdt tidligst en Maaned senere, og efter at der er afgivet særlig Erklæring over Spørgsmaalet af Bestyrelse, Direktion og Revisorer.

En nærmere Betragtning af det nye danske Forslag viser imidlertid, at det ikke er slet saa radikalt, som det ved første Øjekast kunde synes.

Paa den ene Side har Bestyrelsen allerede under den bestaaende Ordning et vigtigt Middel i Hænde til Kontrollering af Dividendepolitikken, nemlig de hemmelige Reserver. Disses Berettigelse skal i denne Forbindelse ikke diskuteres; men det tør i hvert Fald fastslaaes, at en af den hemmelige Reservedannelses vigtigste Funktioner netop er at sikre Bestyrelsens Indflydelse paa Overskudets Anvendelse. Denne Indflydelse maa under et udpræget Generalforsamlingsstyre udøves indirekte, uden Aktionærernes Viden, og hertil er de hemmelige Reserver et sikkert og velegnet Middel. Det nye i Forslaget indskrænker sig derfor for saa vidt til at overflødiggøre Dannelsen af hemmelige Reserver, idet Bestyrelsens Dividendekontrol nu skulde kunne gøres gældende direkte.

Paa den anden Side maa det anses for tvivlsomt, om Bestyrelsen efter Forslagets Gennemførelse vil være i Stand til i højere Grad end nu at dirigere Udbyttepolitikken. Bestyrelsen skal jo stadig vælges af Generalforsamlingen og kan ogsaa afsættes af denne. Det parlamentariske Princip er altsaa opretholdt, og Bestyrelsen er derfor nødt til at være i Overensstemmelse med Generalforsamlingens Flertal. Vil Bestyrelsen ikke foreslaa et Udbytte, som Generalforsamlingens Flertal finder passende, kan den væltes, og en ny Bestyrelse indsættes som Repræsentant for Flertallets Ønsker. Generalforsamlingens faktiske Magtposition er dermed bevaret, og Bestyrelsen er stadig henvist til at betjene sig af den hemmelige Reservedannelse som det sikreste og mest direkte Middel til Begrænsning af Udbytteudlodning.

Omvendt kan man sige, at Bestyrelsen allerede under den gældende Ordning i mange Tilfælde nyder en Autoritet, der sikrer den en betydelig faktisk Magtpolitik. En anset og velmeriteret Bestyrelse, hvis Arbejdskraft Selskabet daarligt kan undvære, kan i vidt Omfang gennemtrumfe sine Forslag, hvis den sætter sine Mandater ind paa Sagen. Og en samvittighedsfuld Bestyrelse, der er sig sit Ansvar overfor Selskabet og dets Kreditorer bevidst, vil ikke lade sig diktere af et hensynløst Flertalsvælde, men vil nedlægge sit Hverv, hvis Generalforsamlingen desavouerer dens Forslag til Skade for Selskabets nødvendige Konsolidering. Denne faktiske Magtposition forøges ikke ved Forslaget.

Det maa herefter antages, at det i § 48 Stk. 2 indeholdte Forslag i Virkeligheden ikke betegner nogen afgørende Reform, men nærmest fremtræder som en legaliseret Stadfæstelse af den raadende Magtfordeling. Med dette Forbehold kan Forslaget formentlig karakteriseres som uskadeligt.

VIII. Princippet om *Regnskabets Offentliggørelse* er opretholdt ved Forslagets § 49. Efter 1930-Loven gøres der som bekendt den Undtagelse, at Selskaber med under 10 Aktionærer ved Regnskabets Indsendelse til Aktieselskabs-Registeret kan forbeholde sig, at Regnskabet ikke gøres offentligt tilgængeligt. Med Hjemmel i denne Bestemmelse har en Række af vore meget store Erhvervsvirksomheders Regnskaber hidtil været hemmeligholdt; der findes som bekendt her i Landet adskillige Millionselskaber med under 10 Aktionærer. Efter Forslaget skal Retten til Hemmeligholdelse af Regnskaber fremtidig forbeholdes Selskaber, der saavel med Hensyn til Aktiekapital som Aktionærantal maa henregnes til de mindre, idet Grænsen sættes ved en Aktiekapital paa 100.000 Kr., medens Aktionærantallet fortsat er begrænset til 10. Af Kontrolhensyn er det yderligere gjort til en Betingelse, at samtlige Aktier lyder paa Navn.

Afgrænsningen af *Bestyrelsens og Direktionens Funktioner* dels indbyrdes, dels i Forhold til Generalforsamlingen hører til de vanskeligste Spørgsmaal indenfor Aktieselskaber. Ligesom 1930-Loven indtager Forslaget det Standpunkt, at Direktionen skal have den daglige Ledelse af Selskabets Virksomhed, medens Bestyrelsens Funktioner er af mere overordnet, nærmest tilsynsførende Art. Men Forslaget søger at gennemføre denne Funktionsdeling paa mere effektiv Maade end den gældende Lov, navnlig ved at begrænse den nu saa almindelige Sammenblanding af Funktionerne, der finder Sted, naar de samme Personer har Sæde baade i Direktion og i Bestyrelse. Mest

rationelt havde det naturligvis været simpelthen at forbyde Direktererne at tage Sæde i Bestyrelsen. En saa kategorisk Forskrift er Forslaget dog af gode Grunde meget tilbage for, idet man med Rette har indset Betydningen af et snævert Samarbejde mellem de to Organer. Forslaget har da valgt den Mellemløse, at Bestyrelsens Flertal skal bestaa af Personer, der ikke er Direktionsmedlemmer eller Funktionærer i Selskabet, hvorhos det yderligere fastslaaes, at en Direktør eller en Funktionær ikke maa være Formand for Bestyrelsen. Denne Regel skal dog kun gælde Selskaber paa over 100.000 Kr.

Værdien af saadanne Forskrifter er vistnok meget tvivlsom. Det praktiske Erhvervsliv lader sig ikke snøre af uelastiske legale Restriktioner. Som Ledelsens Organisation er udformet i den gældende Lov giver den en forholdsvis smidig Skabelon, der kan udformes efter de enkelte Selskabers vekslende Behov. Snart er Direktionen det ledende Organ, snart ligger Tyngdepunktet hos Bestyrelsen. Kompetencefordelingen kan endog skifte indenfor samme Selskab med de Personer, der tager Sæde i de respektive Organer. Princippet om Bestyrelsens Tilsynsmyndighed i Forhold til Direktionens udøvende Beføjelser er kun en Retningslinie til Vejledning, ikke noget kategorisk Paabud. Denne Adgang for Erhvervslivet til fri Organisation af Selskabernes Ledelse efter de skiftende Behov er utvivlsomt af stor Værdi, og det maa sikkert fraraades at forlade dette Princip. Alleerede af denne Grund forekommer Forslagets Bestemmelser betænkelige, men hertil kommer yderligere, at de foreslaaede Regler er ganske utilstrækkelige til Opnaaelse af det tilsigtede Formaal. Vil man virkelig mene det hensigtsmæssigt at gennemføre en skarp Adskillelse mellem Direktion og Bestyrelse, maa man benytte langt mere effektive Midler, hvis saadanne kan findes. Navnlig maa det ikke glemmes, at den egentlige Leder af et Aktieselskab undertiden findes udenfor Bestyrelsens og Direktionens Kreds. En Storaktionær, der ikke ønsker at træde offentlig frem, kan sidde bagved og trække i Traadene, og alle Lovgivningens Bestræbelser for at organisere Ledelsen i faste Rammer vil da være forgæves.

Iøvrigt fastholder Forslaget den gældende Regel om, at Bestyrelsen skal bestaa af et Kollegium paa mindst 3 Personer, selv i ganske smaa Selskaber. I de maskerede Enkeltmands-Selskaber, hvor Bestyrelsen bestaar af Indehaveren og to Straamænd, er denne Regel en Urimelighed, og det havde været ønskeligt, om Forslaget havde skabt klare Linier paa dette Punkt ved at tilstede — i Overensstemmelse med de faktiske Forhold i saadanne Selskaber — at Bestyrelsen kun bestaar af een Person.

X. I Modsætning til den gældende Lov foreslaas det i § 53, Stk. 7, at ethvert Medlem af Bestyrelsen og Direktionen skal være Aktionær i Selskabet. Det overlades til Vedtægterne nærmere at fastsætte Aktiepostens Minimumsstørrelse, dog at den ikke maa være mere end 4000 Kr. i store Selskaber og 1000 Kr. i mindre Selskaber. Grænsen mellem store og smaa Selskaber trækkes i dette Tilfælde ved en Aktiekapital paa 500.000 Kr.

Meningen med denne Bestemmelse er at sikre et Interesfefællesskab mellem Ledelsen og Selskabet. Tilsvarende Bestemmelser forekommer flere Steder i Udlandet og spiller navnlig en stor Rolle i England, hvor den saakaldte »qualification« ofte kan andrage betydelige Beløb. Men derudover er det Forslagets Tanke, at Ledelsens Aktiebesiddelse skal bidrage til at understrege Ledernes Ansvar overfor de øvrige Aktionærer, idet det bestemmes, at i Tilfælde af Selskabets Konkurs eller Likvidation kan Udlodning paa de paagældende Aktier først ske, naar samtlige øvrige Aktier er fuldt dækket. Medlemmerne af Bestyrelsen og Direktionen skal med andre Ord i et vist Omfang være personlig ansvarlige, dog ikke med hele deres Formue, men saaledes at det Beløb, de har tegnet Aktier for, staar tilbage for de af de øvrige tegnede Beløb. Lederne bliver saaledes dem, der først mister deres Penge.

Baggrunden for dette Forslag er jo hele Spørgsmaalet om Ledelsens Ansvar overfor Selskabet og dets Kreditorer, et Problem, som i nyere Tid har været Genstand for indgaaende Undersøgelser, og som det vil føre for vidt at behandle i denne Sammenhæng. Her skal blot bemærkes, at det nye Forslag ikke tager Stilling til Problemets vanskelige Sider. Dels er Ansvar overfor Kreditorerne overhovedet ikke berørt — og denne Side af Sagen er den vigtigste i hele Spørgsmaalet; dels er der heller ikke Tale om noget personligt Ansvar overfor Aktionærerne. Ledelsens Ansvar er stadig begrænset til det indskudte Beløb, kun med den Modification i Forhold til de andre Aktionærer, at Lederne dækkes sidst. Endelig er de foreslaaede Beløb latterlig smaa, hvilket Forslagets Forfatter selv er opmærksom paa. Han har imidlertid ment, at det gjaldt om at begynde med et beskedent Krav, som senere kunde forhøjes, naar Princippet først havde slaaet Rod.

I Forhold til den bestaaende Ordning betyder Forslaget næppe nogen stor Forandring, idet det utvivlsomt er almindeligt i alle større Selskaber, at Bestyrelsens og Direktionens Medlemmer er Aktionærer for et eller andet Beløb.